

DOPORUČENÍ RADY

ze dne 9. července 2013

k národnímu programu reforem Finska na rok 2013 a stanovisko Rady k programu stability Finska na období 2012–2017

(2013/C 217/07)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik⁽¹⁾, a zejména na čl. 5 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy⁽²⁾, a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Dne 26. března 2010 schválila Evropská rada návrh Komise zahájit novou strategii pro zaměstnanost a růst, Evropa 2020, založenou na posílené koordinaci hospodářských politik, která se zaměřuje na klíčové oblasti, v nichž je třeba přijmout opatření k posílení evropského potenciálu pro udržitelný růst a konkurenceschopnost.

(2) Dne 13. července 2010 přijala Rada doporučení o hlavních směrech hospodářských politik členských států a Unie (na období 2010–2014) a dne 21. října 2010 přijala rozhodnutí o hlavních směrech politik zaměstnanosti členských států⁽³⁾, které společně tvoří „integrovane hlavní směry“. Členské státy byly vyzvány, aby vzaly integrované hlavní směry v úvahu v rámci svých vnitrostátních politik v oblasti hospodářství a zaměstnanosti.

(3) Dne 29. června 2012 přijali hlavy států nebo předsedové vlád členských států rozhodnutí o Paktu pro růst

⁽¹⁾ Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25.

⁽³⁾ Jeho platnost byla prodloužena na rok 2013 rozhodnutím Rady 2013/208/EU ze dne 22. dubna 2013 o hlavních směrech politik zaměstnanosti členských států (Úř. věst. L 118, 30.4.2013, s. 21).

a zaměstnanost, jenž představuje jednotný rámec opatření na úrovni jednotlivých členských států, Unie a eurozóny využívajících všech dostupných pák, nástrojů a politik. Rozhodli o krocích, které mají být podniknuty na úrovni členských států, a vyjádřili zejména plné odhodlání dosáhnout cílů strategie Evropa 2020 a naplnit doporučení určená jednotlivým státům.

(4) Dne 10. července 2012 přijala Rada doporučení⁽⁴⁾ k národnímu programu reforem Finska na rok 2012 a stanovisko k programu stability Finska na období 2012–2015.

(5) Dne 28. listopadu 2012 přijala Komise roční analýzu růstu, která zahájila evropský semestr koordinace hospodářských politik pro rok 2013. Téhož dne přijala Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 zprávu mechanismu varování, ve které je Finsko uvedeno mezi členskými státy, u nichž bude proveden hloubkový přezkum.

(6) Evropský parlament byl řádně zapojen do evropského semestru v souladu s nařízením (ES) č. 1466/97 a dne 7. února 2013 přijal usnesení o hledisku zaměstnanosti a sociálním hledisku v roční analýze růstu na rok 2013 a usnesení o příspěvku k roční analýze růstu na rok 2013.

(7) Dne 14. března 2013 potvrdila Evropská rada priority pro zajištění finanční stability, fiskální konsolidace a opatření na podporu růstu. Zdůraznila potřebu další diferencované fiskální konsolidace podporující růst, návratu ke standardním podmínkám pro poskytování úvěrů ekonomice, podpory růstu a konkurenceschopnosti, řešení nezaměstnanosti a sociálních dopadů krize a modernizace veřejné správy.

(8) Dne 10. dubna 2013 zveřejnila Komise výsledky hloubkového přezkumu Finska podle článku 5 nařízení (EU) č. 1176/2011. Komise ve své analýze dospěla k závěru, že ve Finsku panuje makroekonomická nerovnováha, kterou je třeba sledovat a řešit na politické úrovni. Zvláště značné zhoršení salda běžného účtu a slabá exportní výkonnost v důsledku restrukturalizace průmyslu, jakož i nákladové a nenákladové faktory konkurenceschopnosti vyžadují trvalou pozornost.

(9) Dne 18. dubna 2013 předložilo Finsko svůj národní program reforem na rok 2013 a program stability na období 2012–2017. Vzhledem k jejich vzájemným vazbám byly oba programy posuzovány současně.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 219, 24.7.2012, s. 28.

- (10) Na základě posouzení programu stability podle nařízení (ES) č. 1466/97 se Rada domnívá, že veřejné finance Finska jsou celkově zdravé a že byla vynaložena snaha ke zvýšení příjmů a kontrole výdajů s cílem přiblížit se k střednědobému rozpočtovému cíli. Makroekonomický scénář, z něhož vycházejí rozpočtové projekce programu stability, je realistický. Projekce růstu pro rok 2013 se podobá prognóze útvarů Komise z jara 2013, zatímco projekce pro rok 2014 je o 0,6 procentních bodů vyšší než tato prognóza. Cílem rozpočtové strategie nastíněné v programu stability jsou vyvážené finance ústředních vládních institucí a dosažení klesající tendence poměru vládního dluhu k HDP do roku 2015. Program stability zahrnuje změnu střednědobého rozpočtového cíle z 0,5 % na -0,5 %. Nový střednědobý rozpočtový cíl je v souladu s Paktem o stabilitě a růstu. Program stability předpokládá, že střednědobý rozpočtový cíl bude dosaženo do roku 2014 a že do roku 2017 bude udrženo. Na základě (nově vypočteného) strukturálního salda vycházejícího z informací uvedených v programu stability Finsko v roce 2012 nesplnilo původní střednědobý rozpočtový cíl a nesplní ani nový střednědobý rozpočtový cíl v roce 2013.

Program stability předpokládá, že se (nově vypočtené) strukturální rozpočtové saldo sníží z -1 % HDP v roce 2012 na -0,9 % HDP v roce 2013. V období 2014–2017 by mělo zůstat mezi -0,6 % a -0,7 % HDP. Čisté výdaje Finska v roce 2012 vzrostly o 0,4 %, což je stále pod stanovenou referenční hodnotou výdajového kritéria stanoveného v Paktu o stabilitě a růstu. Vzhledem k zápornému růstu reálného HDP v roce 2012 je nízké tempo strukturální korekce považováno za dostatečné. V roce 2013 se (nově vypočtené) strukturální rozpočtové saldo Finska zlepšuje a čisté výdaje by se měly odchýlit od výdajového kritéria pouze o 0,1 % HDP. Vzhledem k velké záporné mezeře výstupu Finska je to považováno za přiměřené. V roce 2014 se má (nově vypočtené) strukturální rozpočtové saldo Finska dále zlepšit až na úroveň -0,6 % HDP, čímž se dostatečně přiblíží k střednědobému rozpočtovému cíli. Podle prognózy útvarů Komise z jara 2013 má Finsko v roce 2014 tento cíl dokonce zcela naplnit. Celkově by tak byl zajištěn soulad s preventivní složkou Paktu o stabilitě a růstu. Konsolidovaný hrubý veřejný dluh byl v roce 2012 na úrovni 53 % HDP a podle programu stability se během programového období udrží pod 60 % HDP. V letech 2016 a 2017 program stability předpokládá pokles úrovně zadlužení. Nejvýznamnějším problémem fiskální politiky zůstává dlouhodobá udržitelnost. Mezera udržitelnosti související se stárnutím populace a dotýkající se důchodů a zdravotní a dlouhodobé péče byla vzata na vědomí a musí být nepřetržitě sledována.

- (11) Růst produktivity veřejných služeb neodpovídá růstu produktivity širší ekonomiky a zároveň se zvyšuje zátěž

spojená se stárnutím populace. Přestože byly stanoveny principy reformy obcí, zůstane slučování dobrovolné, ačkoli budou dostupné finanční pobídky ústřední vlády. Předpokládá se, že probíhající reforma sociálních a zdravotnických služeb nepovede k významnému snížení stávajícího počtu zdravotních obvodů.

- (12) Byla zavedena opatření ke snížení nezaměstnanosti mládeže a dlouhodobě nezaměstnaných, jako například program „Záruka pro mladé lidi“, časově omezený program na zvyšování kvalifikace mladých lidí a pilotní program pro dlouhodobě nezaměstnané. Tato opatření byla v roce 2013 doplněna o dodatečnou finanční podporu pro učňovské vzdělávání coby součást iniciativy „Záruka pro mladé lidi“ a jsou vzhledem k očekávanému růstu nezaměstnanosti vítána. Tato opatření je nyní třeba zavádět způsobem jasně zaměřeným na zlepšení dovedností a postavení cílových skupin na trhu práce. Pro zajištění udržitelnosti veřejných financí a pokrytí budoucí poptávky po pracovní síle je nutné zvýšit míru zaměstnanosti starších pracovníků. Velikost populace v produktivním věku se ve Finsku zmenšuje. Bylo dohodnuto několik opatření zaměřených na způsoby předčasného odchodu do důchodu, jako například zvýšení věkové hranice pro vznik nároku na částečný starobní důchod, zrušení možnosti sníženého důchodu a zvýšení věkové hranice pro odchod do důchodu u lidí, kteří byli určitou dobu nezaměstnaní. Prodloužení střední délky života však bylo rychlejší, než se očekávalo při přípravě důchodové reformy v roce 2005, a postupně by se mohlo ukázat, že současné zákonem stanovené věkové rozmezí pro odchod do důchodu je příliš nízké a důchody nedostatečné. Vláda se v programu stability zavázala zvýšit do roku 2025 skutečný věk odchodu do důchodu na 62,4 let, což je vzhledem k střední délce života a demografickým problémům stále málo. Provádění těchto dohodnutých opatření zůstává v krátkodobém horizontu prioritou.
- (13) Regulační bariéry v odvětví služeb jsou ve Finsku stále ještě restriktivní a koncentrace na trhu je v důležitých odvětvích, například maloobchodu, vysoká. Plánované změny zákona o hospodářské soutěži týkající se dominantního postavení prodejců potravin, cíle programu zdravé hospodářské soutěže zajišťující větší dohled v tomto odvětví a odstranění zbytečných omezení hospodářské soutěže ze stávající legislativy, například zákona o územním plánování a stavbách, by měly pomoci současné problémy řešit. Účinnost politiky hospodářské soutěže a výhody z ní plynoucí by obecně mělo zlepšit i sloučení úřadu na ochranu hospodářské soutěže a úřadu na ochranu spotřebitele spolu s navýšením rozpočtu a rozšířením pravomocí tak, aby byla zajištěna neutralita hospodářské soutěže mezi veřejnými a soukromými subjekty. Pokuty za porušení hospodářské

soutěže jsou ve Finsku tradičně nízké a průzkum plánovaný na rok 2013 by měl poskytnout základ pro další reformy, které by zvýšily jejich odrazující účinky.

- (14) Růst produktivity ve Finsku i nadále zaostává za růstem mezd a zároveň klesá konkurenceschopnost v mezinárodním měřítku, což dokládá klesající tržní podíl finského exportu. Zatímco investice do výzkumu, rozvoje a inovací jsou stále vysoké, zásadní problém je i nadále v efektivitě, s jakou se výsledky výzkumu promítají do inovací a zakládání nových společností s vysokým růstovým potenciálem, jež mohou proniknout na rychle rostoucí exportní trhy a posílit zahraniční konkurenceschopnost. Z krátkodobého hlediska by Finsko mělo provádět politiky a zavést opatření ke zlepšení systému výzkumu a inovací, jež v poslední době přijalo, jakož i nový akční plán, a navrhnout případné další reformy vycházející ze stávajících hodnocení a připravovaných prognóz. Bylo zjištěno, že k položkám, jež zvyšují vstupní náklady finských producentů, patří ceny energií a práce. Růst mezd byl v posledních letech mírný v důsledku tripartitní dohody o mzdách, jejíž platnost končí v roce 2013. Je proto znepokojivé, že sociální partneři dosud neuzavřeli žádnou novou dohodu.
- (15) V kontextu evropského semestru provedla Komise komplexní analýzu hospodářské politiky Finska. Posoudila národní program reforem i program stability a předložila hloubkový přezkum. Vzala v úvahu nejen jejich význam pro udržitelnou fiskální a sociálně-ekonomickou politiku Finska, ale také jejich soulad s pravidly a pokyny Unie, vzhledem k nutnosti posílit celkovou správu ekonomických záležitostí v Unii tím, že pro rozhodování členských států budou poskytnuty vstupy na úrovni Unie. Její doporučení v rámci evropského semestru jsou promítnuta do níže uvedených doporučení č. 1 až 5.
- (16) Na základě tohoto posouzení přezkoumala Rada program stability a její stanovisko⁽¹⁾ je promítnuto zejména do níže uvedeného doporučení č. 1.
- (17) Na základě výsledků hloubkového přezkumu Komise a tohoto posouzení Rada přezkoumala národní program reforem a program stability. Její doporučení podle článku 6 nařízení (EU) č. 1176/2011 jsou promítnuta zejména do níže uvedených doporučení č. 3 až 5.
- (18) V kontextu evropského semestru provedla Komise rovněž analýzu hospodářské politiky eurozóny jako celku. Na jejím základě vydala Rada konkrétní doporučení určená členským státům, jejichž měnou je euro⁽²⁾. Jako země, jejíž měnou je euro, by Finsko mělo rovněž zajistit, aby byla uvedena doporučení včas a plně provedena,

DOPORUČUJE, aby Finsko v období 2013–2014 provedlo tato opatření:

1. Uskutečňovat prorůstovou fiskální politiku a zachovat zdravou fiskální pozici podle plánu, tak aby bylo zajištěno splnění střednědobého rozpočtového cíle během programového období. Pokračovat v ročním hodnocení velikosti mezery udržitelnosti související se stárnutím populace a přizpůsobit veřejné příjmy a výdaje dlouhodobým cílům a potřebám. Zajistit nákladovou efektivitu a udržitelnost dlouhodobé péče a více se zaměřit na prevenci, rehabilitaci a samostatný život.
2. Zajistit účinné provádění probíhajících správních reforem týkajících se struktury obcí, jež přinese vyšší produktivitu a úspory nákladů v oblasti veřejných služeb, včetně sociálních služeb a zdravotní péče.
3. Přijmout další kroky ke zvýšení míry zaměstnanosti starších pracovníků, a to i zlepšením jejich zaměstnatelnosti a omezením možností předčasného odchodu do důchodu a zvýšením skutečného věku odchodu do důchodu nebo důchodových dávek změnám ve střední délce života. Provádět stávající opatření ke zlepšení postavení mladých lidí a dlouhodobě nezaměstnaných na trhu práce se zvláštním zaměřením na rozvoj pracovních dovedností a pečlivě sledovat jejich dopad.
4. Nadále usilovat o posílení hospodářské soutěže na trhu se zbožím a službami, zejména v odvětví maloobchodu, a to pomocí nového programu na podporu zdravé hospodářské soutěže.
5. Podpořit schopnost Finska vytvářet v rychle se měnícím prostředí inovativní produkty, služby a společnosti s vysokým růstovým potenciálem a pokračovat v diverzifikaci průmyslu; pokračovat ve zvyšování celkové energetické účinnosti ekonomiky. Podporovat v současném pomalu rostoucím prostředí sladění vývoje reálných mezd a produktivity, při plném respektování úlohy sociálních partnerů a vnitrostátní praxe.

V Bruselu dne 9. července 2013.

*Za Radu
předseda
R. ŠADŽIUS*

⁽¹⁾ Podle čl. 5 odst. 2 nařízení (ES) č. 1466/97.

⁽²⁾ Viz strana 97 v tomto čísle Úředního věstníku.